

Катерина ШАВАРИН

прокурор Збаразького відділу
Кременецької місцевої прокуратури
Прокуратури Тернопільської області,
аспірант кафедри кримінального процесу і криміналістики
Львівського національного університету імені Івана Франка
kshavaryn@ukr.net

УДК 343.137

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОКУРОРА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ПРИ ЗВЕРНЕННІ З КЛОПОТАННЯМ ПРО ЗАСТОСУВАННЯ ПРИМУСОВИХ ЗАХОДІВ МЕДИЧНОГО ХАРАКТЕРУ

Одним із завдань прокурора під час досудового розслідування є забезпечення дотримання законності, зокрема прав учасників кримінального провадження, що здійснюється шляхом сприяння в реалізації відповідними особами своїх прав. Водночас є група суб'єктів кримінального провадження, які з огляду на певні психічні розлади не можуть у повній мірі реалізовувати свої права. В такому разі потребується особлива увага прокурора при здійсненні нагляду за дотриманням кримінального та кримінального процесуального законодавства і порядку застосування спеціальних процесуальних процедур, у тому числі під час складання клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру (ПЗМХ).

Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю всебічного захисту прав неосудних та обмежено осудних осіб, щодо яких вирішується питання про застосування ПЗМХ. Головним суб'єктом, на якого покладатиметься забезпечення прав таких осіб на етапі закінчення досудового розслідування, є прокурор. Оскільки закінченню досудового розслідування у формі звернення до суду з клопотанням про застосування ПЗМХ притаманна певна специфіка, потребують теоретичного дослідження питання діяльності

прокурора щодо реалізації такої форми закінчення досудового розслідування.

Кримінально-процесуальні аспекти застосування до осіб ПЗМХ у своїх працях вивчали такі науковці, як Т.А. Денисова, Б.М. Дердюк, І.В. Жук, П.М. Каркач, М.М. Книга, А.В. Лапкін, О.І. Ткачук, О.О. Торбас, С.Л. Шаренко, та інші. Однак після ухвалення у 2012 році Кримінального процесуального кодексу України (КПК України) та запровадження інституту процесуального керівництва досудовим розслідуванням питання його здійснення у разі звернення до суду з клопотанням про застосування ПЗМХ належним чином не досліджувалися, хоча така потреба існує. Окрім того, на наш погляд, досі не проведено аналіз типових помилок, які допускаються прокурором у складанні зазначеного клопотання, що має наслідком повернення його судом.

Метою статті є вивчення теоретичних і практичних проблем здійснення процесуального керівництва прокурором при зверненні до суду з клопотанням про застосування примусових заходів медичного характеру.

З урахуванням того, що неосудні особи вчиняють суспільно небезпечні діяння, які містять ознаки кримінального правопорушення, а обмежено осудні – кримінальні пра-

впорущення, у КПК України 2012 року встановлено різний порядок провадження у ході досудового слідства і судового розгляду цих категорій справ.

На сьогодні застосування ПЗМХ регламентується главою 39 «Особливі порядки кримінального провадження» розділу VI КПК України, яка повністю присвячена вказаному питанню.

Так, у ст. 503 КПК України передбачено, що таке провадження має проводитися щодо двох категорій осіб: тих, які вчинили суспільно небезпечне діяння у стані неосудності, та тих, які вчинили кримінальне правопорушення у стані осудності, але захворіли на психічну хворобу до постановлення вироку. Однак у ст. 93 Кримінального кодексу України (КК України) визначено три категорії осіб, до яких можуть бути застосовані примусові заходи медичного характеру. Зокрема, до таких осіб належать й обмежено осудні. Згідно із ст. 20 КК України обмежено осудні особи підлягають кримінальній відповідальності. Водночас у ч. 2 ст. 504 КПК України передбачено, що визнання особи обмежено осудною враховується судом при ухваленні вироку і може бути підставою для застосування примусових заходів медичного характеру. Тобто в цьому разі суду надається право, а не обов'язок застосувати відповідні примусові заходи.

Як зазначено у ч. 2 ст. 503 КПК України, досудове розслідування проводиться згідно з правилами, встановленими у випадку застосування ПЗМХ з моменту винесення відповідної постанови слідчим чи прокурором; рішення вказаними суб'єктами приймається у тому разі, якщо під час досудового розслідування будуть встановлені підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування ПЗМХ. Однак, які саме підстави – не вказано. Очевидно, це мають бути відомості, що вказують на психічний розлад підозрюваного, для підтвердження яких обов'язково повинна проводитися психіатрична експертиза.

Таким чином, проведення психіатричної експертизи можливе до винесення постанови про зміну порядку досудового провадження. Ця думка не суперечить і положенням ст. 509 КПК України, в якій вказано,

що психіатрична експертиза може бути проведена у випадку, коли будуть встановлені обставини, які дають підстави вважати, що особа під час вчинення суспільно небезпечного діяння була в неосудному або обмежено осудному стані або вчинила кримінальне правопорушення в осудному стані, але після його вчинення захворіла на психічну хворобу. Отже, особа, яка проводить досудове розслідування, зобов'язана спочатку залучити експерта для проведення психіатричної експертизи і в разі підтвердження психічного розладу підозрюваного винести постанову про зміну порядку досудового розслідування.

Під час досудового слідства прокурору – процесуальному керівнику особливу увагу необхідно звернути на обставини, які відповідно до ст. 505 КПК України мають бути встановлені під час досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру, а саме: час, місце, спосіб та інші обставини вчинення суспільно небезпечного діяння; вчинення вказаного суспільно небезпечного діяння або правопорушення цією особою; наявність у цієї особи розладу психічної діяльності в минулому, ступінь та характер розладу психічної діяльності чи психічної хвороби на час вчинення суспільно небезпечного діяння чи кримінального правопорушення або на час досудового розслідування; поведінку особи до вчинення суспільно небезпечного діяння або кримінального правопорушення та після нього; небезпечність особи внаслідок її психічного стану для самої себе та інших осіб, а також можливість спричинення іншої істотної шкоди такою особою; характер і розмір шкоди, завданої суспільно небезпечним діянням або кримінальним правопорушенням; обставини, які підтверджують, що гроші, цінності та інше майно, які підлягають спеціальній конфіскації, одержані внаслідок вчинення суспільно небезпечного діяння або кримінального правопорушення та/або є доходами від такого майна, або призначалися (використовувалися) для схилення особи до вчинення суспільно небезпечного діяння або кримінального правопорушення, фінансування та/або матеріального забезпечення су-

спільно небезпечного діяння чи кримінального правопорушення чи винагороди за його вчинення, або є предметом суспільно небезпечного діяння чи кримінального правопорушення, в тому числі пов'язаного з їх незаконним обігом, або підшукані, виготовлені, пристосовані або використані як засоби чи знаряддя вчинення суспільно небезпечного діяння або кримінального правопорушення [1].

Порівняльний аналіз ст. 505 та ст. 91 КПК України дає підстави припустити, що слідчий у розслідуванні провадження з можливістю застосування ПЗМХ не повинен вказувати на всі обставини, які могли б вплинути на призначення покарання за вчинене правопорушення (обставини, що впливають на ступінь тяжкості кримінального правопорушення, пом'якшують чи обтяжують покарання тощо). Вбачається, що ці обставини встановлювати не потрібно, адже щодо особи можуть бути застосовані ПЗМХ. Однак відомо, що у випадку видужання особи суд своєю ухвалою припиняє застосування ПЗМХ, а така ухвала є підставою для проведення досудового розслідування чи судового розгляду (ст. 515 КПК України). Отже, якщо особа захворіла на психічну хворобу під час досудового розслідування і таке розслідування проводилося згідно з правилами щодо застосування ПЗМХ, то у випадку видужання матеріали кримінального провадження повинні повертатися слідчому для проведення повного досудового розслідування та встановлення відомостей, передбачених у ст. 91 КПК України, відповідно – складання обвинувального акта.

Водночас досі остаточно не з'ясовано правову природу діяльності прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування ПЗМХ. Так, за загальним правилом участь прокурора у кримінальному провадженні характеризується обвинувальною спрямованістю і розглядається дослідниками у контексті такої категорії, як кримінальне переслідування, тобто як кримінально-процесуальна діяльність щодо обвинувачення конкретної особи у вчиненні злочину. Проте участь прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування ПЗМХ не має обвинувальної спрямованості. До того ж

цю діяльність прокурора дослідники розглядають у контексті захисту прокурором прав осіб, які з огляду на свій психічний стан не завжди спроможні повноцінно захистити свої права і законні інтереси [2, с. 113]. Отже, її в цілому можна оцінювати як таку, що має правозахисну спрямованість.

Досудове розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру закінчується закриттям кримінального провадження або складанням клопотання про застосування ПЗМХ (ст. 511 КПК України).

Обидва варіанти закінчення такого досудового розслідування реалізуються за обов'язковою участю прокурора: рішення про закриття кримінального провадження приймається ним особисто, а клопотання про застосування ПЗМХ може складатися як самостійно прокурором, так і слідчим (однак воно підлягає обов'язковому затвердженню прокурором).

Кримінальне провадження закривається у випадку, якщо особа, яка проводила досудове розслідування, дійде висновку про наявність підстав для закриття кримінального провадження, передбачених у ч. 1 ст. 284 КПК України.

У разі наявності підстав для складання клопотання про застосування ПЗМХ слід пам'ятати, що перед направленням до суду клопотання мають бути виконані вимоги, передбачені у ст.ст. 290 та 293 КПК України. У ст. 292 КПК України вказано, що клопотання про застосування ПЗМХ мусить відповідати вимогам ст. 291 цього Кодексу, а також містити інформацію про примусовий захід медичного характеру, який пропонується застосувати, та позицію щодо можливості забезпечення участі особи під час судового провадження за станом здоров'я. На підставі аналізу зазначених статей та з урахуванням переліку відомостей, які потребують встановлення, можна сформулювати загальний перелік положень, які повинні міститися в клопотанні про застосування ПЗМХ.

Отже, у такому клопотанні мають зазначатися: найменування кримінального провадження та його реєстраційний номер; анкетні відомості особи, щодо якої існує можливість застосувати примусові заходи медичного характеру; анкетні відомості потерпілого; приз-

вище, ім'я, по батькові та займана посада слідчого, прокурора; виклад фактичних обставин кримінального правопорушення чи суспільно небезпечного діяння, які прокурор вважає встановленими, правова кваліфікація кримінального правопорушення з посиленням на положення статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність; відомості про наявність у особи розладу психічної діяльності на момент вчинення кримінального правопорушення чи на момент досудового розслідування; характеристика особи, щодо якої існує можливість застосувати примусові заходи медичного характеру (наявність розладу психічної діяльності в минулому, поведінка особи до, на момент та після вчинення кримінального правопорушення, небезпечність особи внаслідок її психічного стану для самої себе та інших осіб); обґрунтування необхідності застосування примусових заходів медичного характеру із зазначенням самого заходу, який необхідно застосувати; характер та розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням; думка слідчого (прокурора) щодо можливості особи бути присутньою під час судового розгляду; розмір витрат на залучення експерта; дата та місце складання і затвердження.

Одночасно з таким клопотанням до суду надсилаються додатки, передбачені у ч. 4 ст. 291 КПК України [3, с. 131].

Під час складання відповідного клопотання прокурор має обґрунтувати необхідність застосування ПЗМХ. У зв'язку з цим слід брати до уваги положення постанови Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 року № 7 «Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування», відповідно до яких, зокрема, примусові заходи медичного характеру мають застосовуватися лише за наявності у справі обґрунтованого висновку експертів-психіатрів про те, що особа страждає на психічну хворобу чи має інший психічний розлад, що зумовлює її неосудність або обмежену осудність і викликає потребу в застосуванні щодо неї таких заходів, а примусове лікування щодо осіб, які вчинили злочини та страждають на хворобу, що становить небезпеку для здоров'я інших осіб, – висновку судово-медичної експертизи [4].

Також необхідно пам'ятати про принцип презумпції психічного здоров'я людини, який закріплений у ст. 3 Закону України «Про психіатричну допомогу», згідно з яким кожна особа вважається такою, що не має психічного розладу, доки наявність такого розладу не буде встановлено на підставах і в порядку, передбачених зазначеним та іншими законами [5].

Ураховуючи вказане вище, вважаємо за доцільне підтримати позицію, відповідно до якої в усіх випадках, коли у прокурора виникають сумніви у психічній повноцінності підозрюваного або в ході кримінального провадження з'явилися матеріали, що свідчать про наявність в останнього психічних розладів, необхідно призначати судово-психіатричну експертизу. Це має значення з огляду на те, що наявність у справі такого висновку є обов'язковим для вирішення судом питання про застосування ПЗМХ, хоча він і підлягає перевірці та оцінці судом. Прокурор зобов'язаний забезпечити наявність такого висновку (шляхом призначення та проведення на етапі досудового розслідування відповідної експертизи), здійснити його попередню перевірку й оцінку та в разі обґрунтованості та достовірності результатів, які вказують на наявність у особи психічної хвороби або іншого психічного розладу, належним чином відобразити це у клопотанні про застосування ПЗМХ.

Окрім цього, прокурору – процесуальному керівнику потрібно звернути увагу на рішення Конституційного Суду України (КСУ) від 1 червня 2016 року у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення третього речення частини першої статті 13 Закону України «Про психіатричну допомогу» (справа про судовий контроль за госпіталізацією недієздатних осіб до психіатричного закладу), у якому КСУ дійшов висновку, що положення третього речення частини першої статті 13 Закону у взаємозв'язку з положенням частини другої цієї статті суперечить ст.ст. 3, 8, 29, 55 Конституції України, оскільки передбачає госпіталізацію особи, визнаної у встановленому законом порядку недієздатною, до психіатричного закладу на прохання або за згодою її опікуна

за рішенням лікаря-психіатра без судового контролю [6].

Вивчення матеріалів кримінальних проваджень дає можливість дійти висновку, що на етапі досудового розслідування психіатрична експертиза призначається лише за наявності достовірних медичних даних, що свідчать про психічні розлади у підозрюваного (наприклад, відповідних довідок із закладів охорони здоров'я про перебування особи на обліку у лікаря-психіатра).

Проте нерідко у розслідуванні кримінальних правопорушень, зокрема таких, у яких підозрюваним є неповнолітня особа, слідчий не звертає увагу на дані, що вказують на наявність у підлітка дивацтв у поведінці (загальмований контакт з оточуючими, агресія тощо), а тому психічні розлади діагностуються вже у місцях позбавлення волі або ж взагалі не виявляються.

Маючи відповідні відомості та враховуючи те, що слідчий не володіє необхідними знаннями в психіатрії, психології, прокурор має використовувати передбачене законом право залучати до участі у розслідуванні справ фахівців – осіб, які мають необхідну підготовку в галузі психіатрії, педагогіки, наркології. Допомога спеціаліста також потрібна слідчому і під час підготовки матеріалів для судово-психіатричної експертизи та вирішення питання про вибір виду призначеної експертизи [7, с. 747].

На нашу думку, підставою для призначення експертизи має бути не лише факт перебування на обліку у лікаря-психіатра, а й у певних випадках відомості про перенесені черепно-мозкові травми, наявність психічних аномалій у рідних та близьких тощо.

Вирішуючи питання про застосування примусового заходу медичного характеру, прокурор у відповідному клопотанні має визначити один із видів ПЗМХ, передбачених у ч. 1 ст. 94 КК України, а саме: надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку; госпіталізація до психіатричного закладу із звичайним наглядом; госпіталізація до психіатричного закладу з посиленням наглядом; госпіталізація до психіатричного закладу із суворим наглядом.

А.А. Музика вказує, що у ч. 1 ст. 94 КК України містяться три критерії, які суд має

враховувати при призначенні певного виду примусових заходів медичного характеру: характер і тяжкість захворювання (медичний критерій); тяжкість вчиненого діяння (юридичний критерій); ступінь небезпечності психічно хворого для себе або інших осіб (соціальний критерій) [8, с. 27]. Цю думку поділяє О.А. Попкова, яка зазначає, що критерієм застосування примусових заходів медичного характеру до психічно хворих є психічний стан особи, який складається з характеру психічного розладу, ступеня суспільної небезпечності особи та характеру вчиненого нею суспільно небезпечного діяння [9, с. 67, 98–99, 117, 120, 139].

Неоднозначна стосовно цього питання й позиція вищої судової інстанції. Так, у п. 8 зазначеної вище постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування» вказано, що з огляду на вимоги ст.ст. 19, 94 КК України, ст. 19 Закону України «Про психіатричну допомогу» до осіб, визнаних судом неосудними, залежно від характеру і тяжкості захворювання, тяжкості вчиненого діяння та ступеня небезпечності психічно хворого для себе або інших осіб може бути застосована госпіталізація до психіатричних закладів зі звичайним, посиленням чи суворим наглядом або їм може бути надана у примусовому порядку амбулаторна допомога за місцем проживання. Згідно з п. 7 цієї постанови до визнаних за медичними критеріями неосудними та обмежено осудними осіб не можуть застосовуватись однакові примусові заходи медичного характеру з-поміж передбачених у ч.ч. 3–5 ст. 94 КК України. Зокрема, судам слід враховувати, що до осіб, визнаних обмежено осудними, у разі потреби може застосовуватися лише амбулаторна психіатрична допомога в примусовому порядку. Натомість у п. 15 зазначено, що, визначаючи відповідно до ч.ч. 3–5 ст. 94 КК України тип психіатричного закладу, до якого слід госпіталізувати неосудного, необхідно виходити як з його психічного стану, так і з характеру вчиненого ним суспільно небезпечного діяння [4]. Іншими словами, із роз'яснення вищої судової інстанції вбачається, що у призначенні примусових заходів медичного характеру неосудній, обмежено осудній та осуд-

ній особі, але такій, що захворіла на психічну хворобу до постановлення вироку або під час відбування покарання, суд має враховувати три наведені вище обставини у їх сукупності. Обираючи вид (за термінологією Пленуму Верховного Суду України – тип) примусового заходу медичного характеру зазначеним особам (окрім обмежено осудних), суд має враховувати психічний стан особи та характер вчиненого нею суспільно небезпечного діяння. Що в цьому разі слід вкладати у зміст такої обставини, як «психічний стан», не зрозуміло.

Прокурор, вирішуючи питання щодо можливості забезпечення участі особи під час судового провадження за станом здоров'я, має перевірити, чи спроможна особа з'явитися у судові засідання і бути присутньою на ньому за медичними показниками без шкоди для власного здоров'я та безпеки інших присутніх у судовому засіданні осіб.

Також прокурору особливо увагу необхідно звернути на помилки, які допускаються у складанні клопотання про застосування ПЗМХ. За результатами опрацювання понад ста ухвал суду про повернення прокурору таких клопотань, які розміщені у Єдиному державному реєстрі судових рішень, встановлено таке.

Зокрема, з ухвали Ізмаїльського міськрайонного суду Одеської області від 28 квітня 2016 року у справі № 500/1750/16-к вбачається, що суд повернув прокурору клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру щодо О. для усунення протягом розумного строку вказаних в ухвалі виявлених недоліків.

Насамперед встановлено, що це клопотання не відповідає вимогам п. 5 ч. 2 ст. 291 КПК України – взагалі не містить формулювання обвинувачення. Окрім того, у клопотанні зазначено, що О. обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого у ч. 1 ст. 185 КК України, у стані неосудності, а також те, що наявні у неї психічні розлади позбавляють її здатності усвідомлювати свої дії та керувати ними у момент вчинення інкримінованого їй злочину.

Не зрозуміло, яким чином особа, яка складала клопотання про застосування щодо О. примусових заходів медичного характеру, зазначивши, що О. не була здатна усвідомлювати

свої дії та керувати ними в момент вчинення інкримінованого їй діяння, дійшла висновку про те, що О. діяла умисно, з корисливих мотивів та з метою таємного викрадення чужого майна, про що зазначено у викладі фактичних обставин.

Окрім цього, у супереч вимогам ч. 2 ст. 292 КПК України у клопотанні про застосування ПЗМХ стосовно О. не зазначена позиція щодо можливості забезпечення участі особи під час судового провадження за станом здоров'я [10].

Враховуючи положення аналізованої ухвали суду, доходимо висновку, що фактичні обставини суспільно небезпечного діяння у клопотанні про застосування ПЗМХ потребують іншого викладу, ніж в обвинувальному акті. Зокрема, на нашу думку, неправильним є зазначати в клопотанні про те, що особа вчинила суспільно небезпечне діяння умисно, з корисливих мотивів, адже стан неосудності фактично позбавляє її здатності усвідомлювати свої дії та керувати ними у момент вчинення вказаного діяння, хоча воно й містить ознаки кримінального правопорушення.

Також опрацьовано низку ухвал, відповідно до яких причиною повернення прокурору клопотання про застосування ПЗМХ є незазначення певного примусового заходу медичного характеру, який пропонується застосувати до особи. У багатьох випадках прокурори пропонують застосувати госпіталізацію до психіатричного закладу. Однак, як було вказано вище, такий примусовий захід медичного характеру не передбачений у ст. 94 КК України, також цей вид госпіталізації до психіатричного закладу потребує конкретизації: госпіталізація до психіатричного закладу із звичайним наглядом, госпіталізація до психіатричного закладу з посиленням наглядом чи до психіатричного закладу із суворим наглядом.

Відповідно до ст. 506 КПК України особа, щодо якої передбачається застосування примусових заходів медичного характеру, користується правами підозрюваного. Однак трапляються випадки, коли зазначеним особам у супереч вимогам ст.ст. 290, 293 КПК України не надається доступ до матеріалів кримінального провадження, а також копії клопотання про застосування ПЗМХ та

реєстру матеріалів досудового розслідування, що також має наслідком повернення судом клопотання прокурору.

Насамкінець потрібно звернути увагу на особливості закінчення досудового розслідування щодо обмежено осудних осіб. Відповідно до ч. 2 ст. 504 КПК України досудове розслідування щодо осіб, які підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення у стані обмеженої осудності, здійснюється слідчим згідно із загальними правилами, передбаченими КПК України. Лише суд, ухвалюючи вирок, може врахувати стан обмеженої осудності як підставу для застосування ПЗМХ. Отже, у разі здійснення досудового розслідування щодо обмежено осудних осіб за його результатами складається не клопотання про застосування ПЗМХ, а обвинувальний акт. Про це свідчать норми загального порядку досу-

дового розслідування, а також ухвалення вироку (що можливо лише на підставі обвинувального акта).

Враховуючи викладене вище, доходимо висновку, що на етапі звернення до суду з клопотанням про застосування ПЗМХ прокурор – процесуальний керівник повинен визначити, чи достатньо зібраних під час досудового розслідування доказів для складання завершального процесуального документа у кримінальному провадженні і чи є ці докази належними і допустимими; чи забезпечено додержання прав інших учасників кримінального провадження при відкритті матеріалів кримінального провадження, а також детально вивчити або ж самостійно скласти процесуальне рішення – клопотання про застосування ПЗМХ – і привести його у відповідність з вимогами кримінального процесуального законодавства.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України // Вісник Верховної Ради України. – 2013. – № 9–10, № 11–12, № 13. – Ст. 88.
2. *Мионов А.М.* Специфіка діяльності прокурора щодо звернення до суду з клопотанням про застосування примусових заходів медичного характеру / А.М. Мионов // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки. – 2015. – № 5. – Т. 4. – С. 112–116.
3. *Торбас О.О.* Форми закінчення досудового розслідування за Кримінальним процесуальним кодексом України: моногр. / О.О. Торбас. – Одеса: Юридична література, 2015. – 168 с.
4. Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування: постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 року № 7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-05>
5. Про психіатричну допомогу: Закон України від 22 лютого 2000 року № 1489-III // Вісник Верховної Ради України. – 2000. – № 19. – Ст. 143.
6. Рішення Конституційного Суду України від 1 червня 2016 року у справі № 1-1/2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-16>
7. Криміналістика: учеб. для вузов / под ред. В.А. Образцова. – М.: Юристъ, 1997. – 747 с.
8. *Музика А.А.* Примусові заходи медичного і виховного характеру: моногр. / А.А. Музика. – К.: Національна академія внутрішніх справ, 1997. – 125 с.
9. *Попкова Е.А.* Принудительные меры медицинского характера, применяемые к психически больным: уголовно-правовой и уголовно-исполнительный аспекты: дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Попкова Елена Анатольевна. – Красноярск, 2005. – 227 с.
10. Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57451761>

Катерина ШАВАРИН

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОКУРОРА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ПРИ ЗВЕРНЕННІ З КЛОПОТАННЯМ ПРО ЗАСТОСУВАННЯ ПРИМУСОВИХ ЗАХОДІВ МЕДИЧНОГО ХАРАКТЕРУ

Досліджено особливості процесуального керівництва прокурором при зверненні до суду з клопотанням про застосування примусових заходів медичного характеру, вивчення ним матеріалів кримінального провадження, яке надійшло з відповідним клопотанням. Проаналізовано типові помилки, які допускаються при складанні зазначеного клопотання та додатків до нього.

Ключові слова: кримінальне провадження; прокурор; досудове розслідування; процесуальне керівництво; клопотання; примусові заходи медичного характеру; повернення клопотання прокурору.

Екатерина ШАВАРЫН

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПРОКУРОРА В УГОЛОВНОМ ПРОИЗВОДСТВЕ ПРИ ОБРАЩЕНИИ С ХОДАТАЙСТВОМ О ПРИМЕНЕНИИ ПРИНУДИТЕЛЬНЫХ МЕР МЕДИЦИНСКОГО ХАРАКТЕРА

Исследованы особенности процессуального руководства прокурором при обращении в суд с ходатайством о применении принудительных мер медицинского характера, изучения им материалов уголовного производства, которое поступило с соответствующим ходатайством. Проанализированы типичные ошибки, допускаемые при составлении указанного ходатайства и приложений к нему.

Ключевые слова: уголовное производство; прокурор; досудебное расследование; процессуальное руководство; ходатайство; принудительные меры медицинского характера; возвращение ходатайства прокурору.

Kateryna SHAVARYN

ISSUES OF PROCEDURAL GUIDANCE OF THE PROSECUTOR HANDLING THE COURT WITH A PETITION FOR APPLICATION OF COERCIVE MEASURES OF AN EDUCATIONAL NATURE

The article features a study procedural guidance when addressing the court to the imposition of compulsory medical measures, stages of studying the prosecutor the criminal proceedings, which came from the respective application. Analyzed common mistakes that are permitted in the preparation of the said application and its annexes.

Keywords: criminal proceedings; the prosecutor; pre-trial investigation; procedural guidance; motion; compulsory medical measures; return the petition to the prosecutor.

